

Miljø- og
Ligestillingsministeriet
Miljøstyrelsen

Initiativer på brændeovnsområdet i Danmark

Bedre Byluftforum, Norge
27. november 2024
Ingeborg Elbæk Nielsen

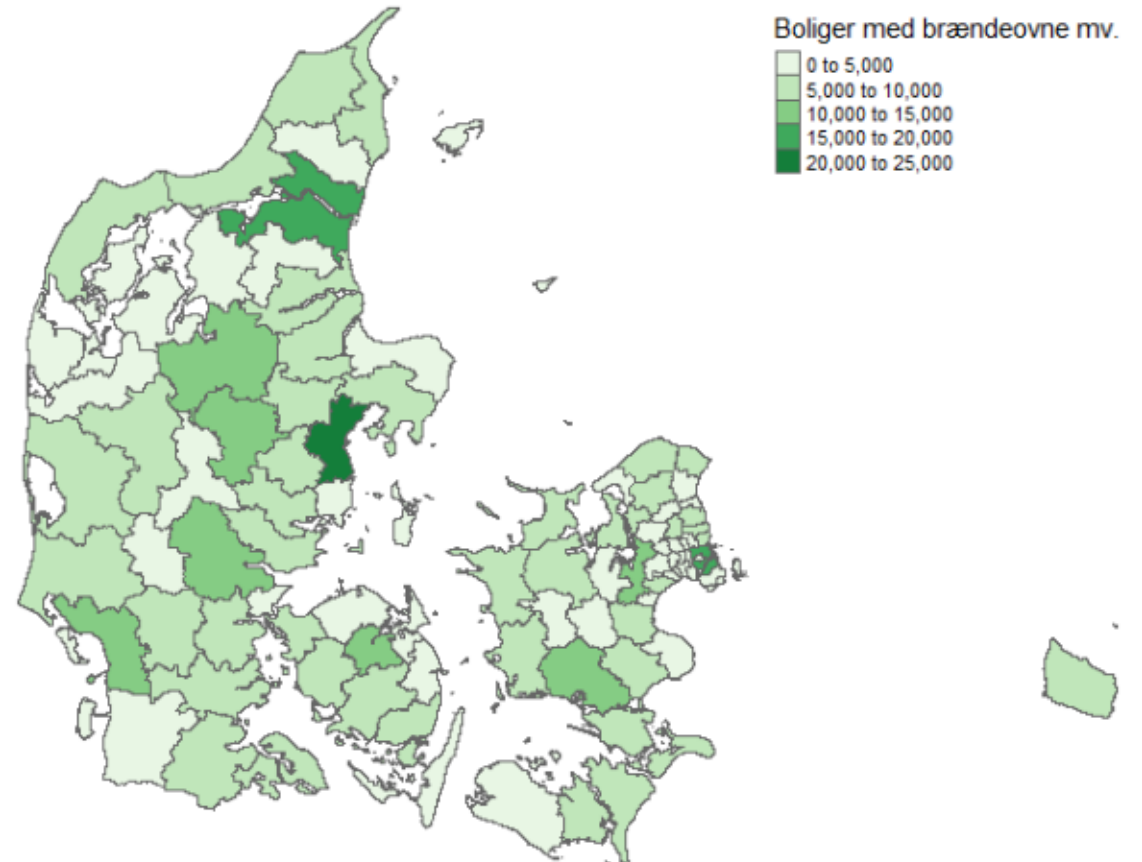
Disposition

- Brændeovne i Danmark
- Luftkvaliteten i Danmark
- Tidligere initiativer
- Ejerskifteordningen
- Kommunale forskrifter
- Fremtidige perspektiver
- Spørgsmål

Brændeovne i Danmark

- Brændeovne = hygge ("kos") 😊
- I alt ca. 700.000 brændeovne og pejseindsatse i Danmark
- Omkring 55 % placeret i områder med offentligt varmforsyning (fjernvarme eller gas).
- Hvorfor ødelægge hyggen?
- Ældre brændeovne forurener op til 5 gange så meget som moderne brændeovne.
- Mere end halvdelen (ca. 400.000) er fra før 2008.

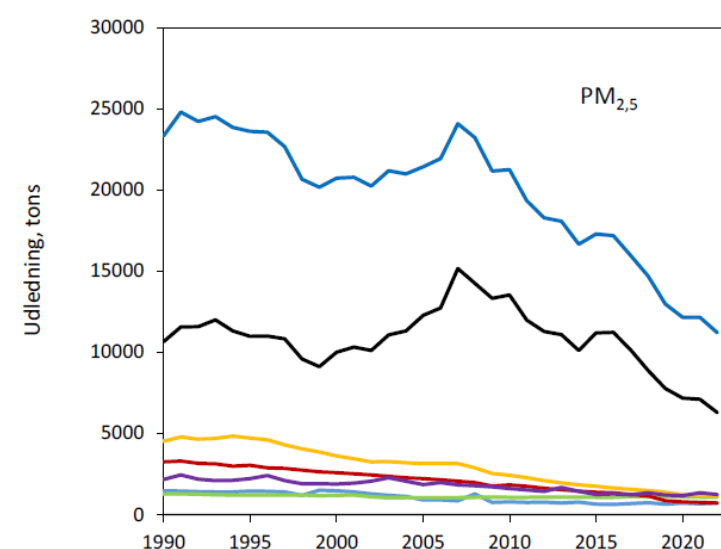
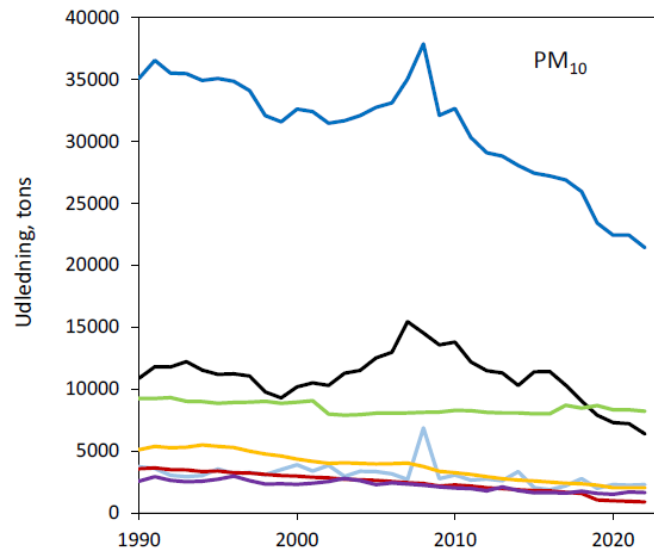
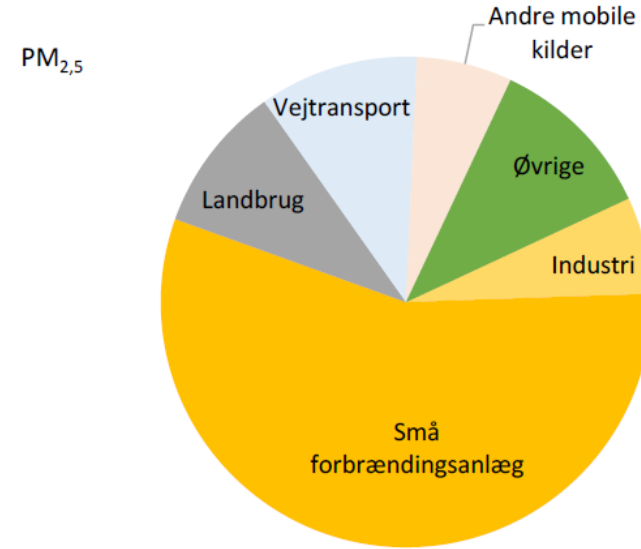
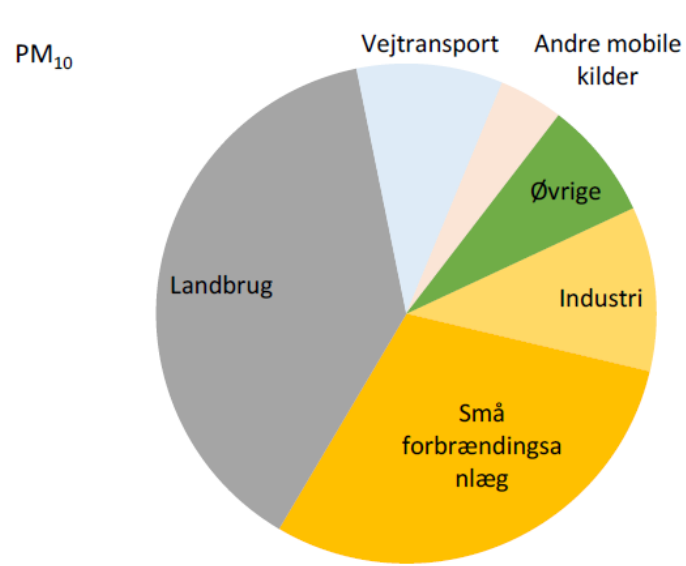
Kilde: Jensen og Ellermann, 2021

Luftkvalitet i Danmark - partikler

- Luftforureningen er faldende i Danmark
- Luftforurening er direkte relateret til negative helbredseffekter - partikelforurening det største problem (særligt fine partikler, PM2.5)
- Udenlandske kilder har stor indvirkning på den danske luftkvalitet
- Luftforurening var skyld i 3.280 for tidlige dødsfald i 2023 – dertil kommer andre negative helbredseffekter (f.eks. hospitalsindlæggelser)
- Helbredsmæssige omkostninger er opgjort til 60 milliarder kr./år
- Brændefyring er den største danske kilde til partikelforurening (ca. 43 % af de danske kilder)

Luftkvalitet i Danmark 2023 - partikler

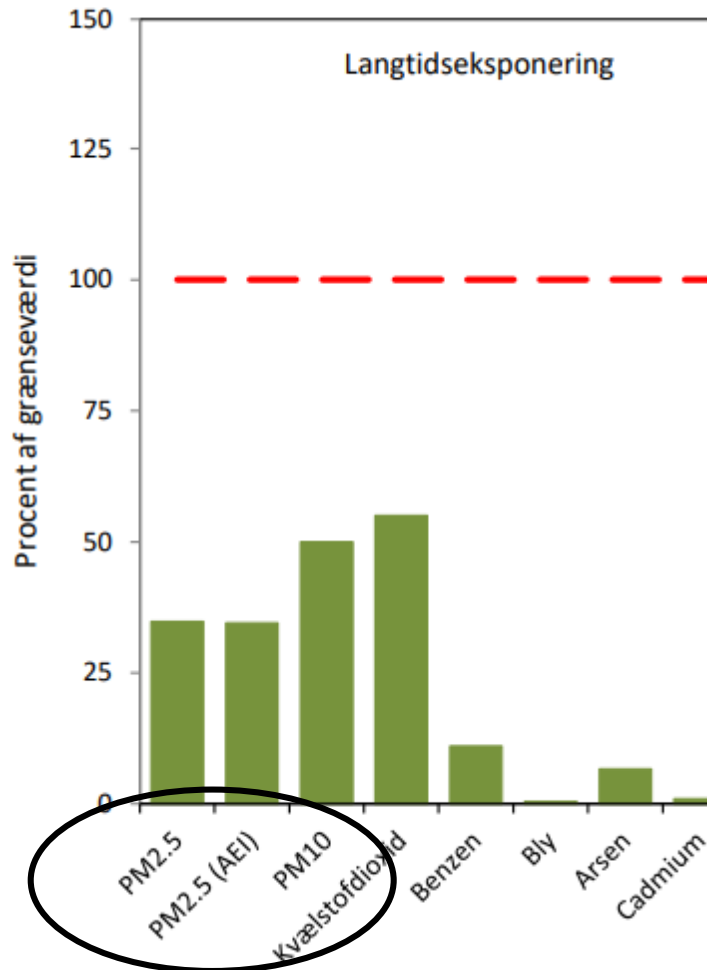

EU vs. WHO – Danmark 2023

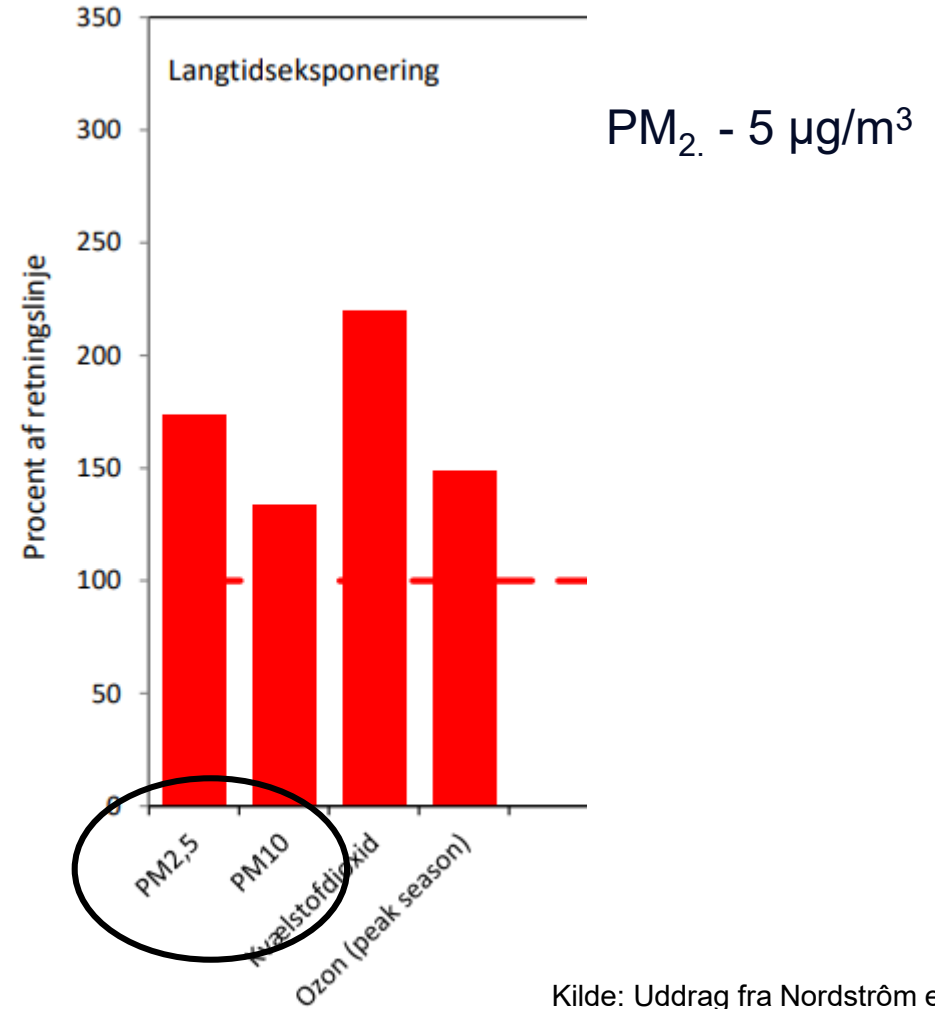
I dag:
PM_{2.5} - 25 µg/m³

2027:
PM_{2.5} - 10 µg/m³

EU's Luftkvalitetsdirektiv

WHO's Retningslinjer 2021

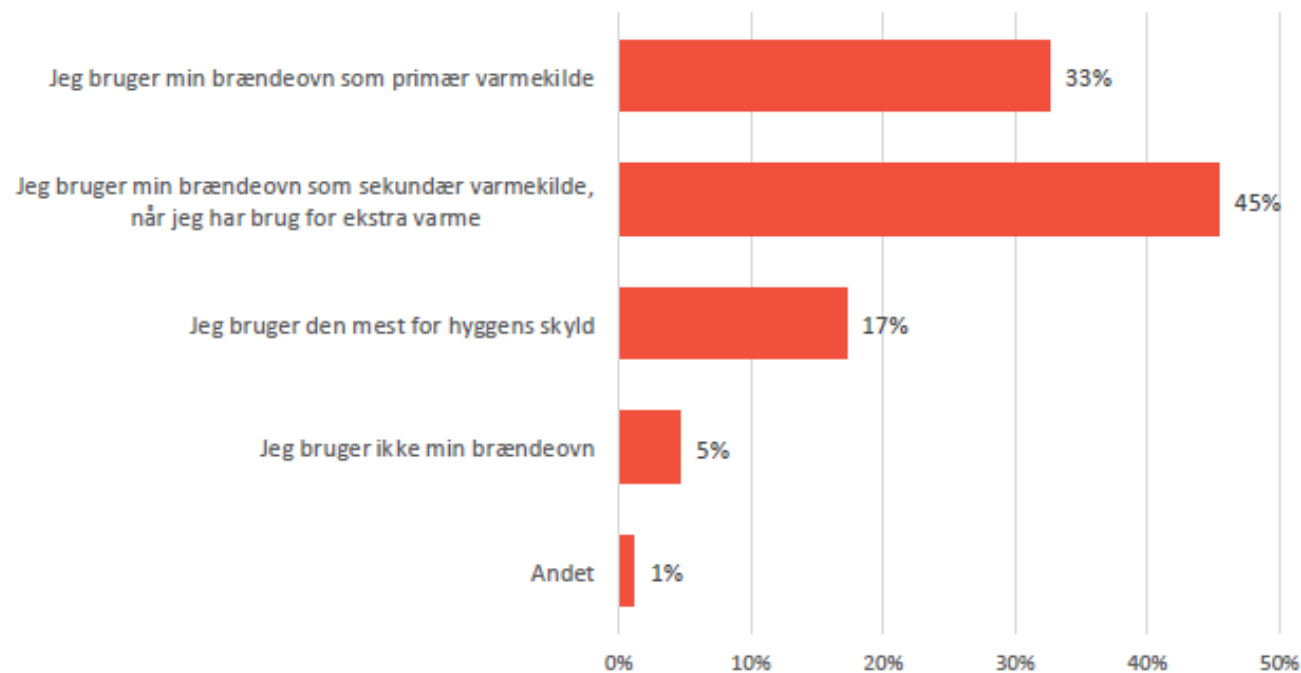
Danskernes mening om brændeovne – en borgeranalyse

- **Interviewundersøgelse** er foretaget i **september og oktober 2023**.
- Datagrundlaget udgøres af **1.010 interviews** med et repræsentativt udsnit af den danske befolkning (+18 år), der bor i en **husstand med brændeovn**.
- Gennemført via en **telefonbaseret** undersøgelse udført af Voxmeter på vegne af Publico Kommunikation og Miljøministeriet.
- Stikprøven er samlet på baggrund af BBR-registret blandt danske **husstande med brændeovne**. Desuden er der i spørgeskemaet screenet for husstande, der ikke har brændeovn – i tilfælde af, at husejerne ikke har opdateret deres BBR-data.

Formål med brændeovn

78% Af brændeovnejerne bruger brændeovnen som primær eller sekundær varmekilde.

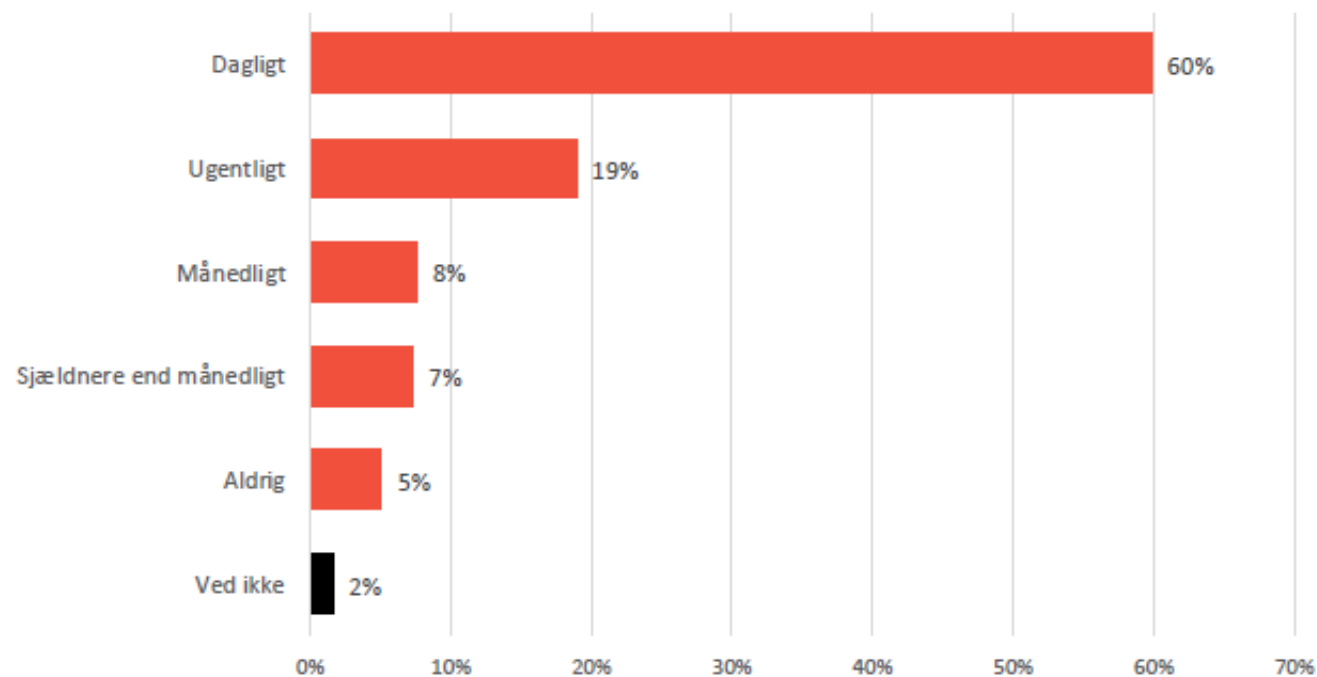

? *Hvad er det primære formål med din brændeovn?*

Anvendelse af brændeovn

60% Af brændeovnsejerne bruger brændeovnen dagligt i de kolde måneder af året.

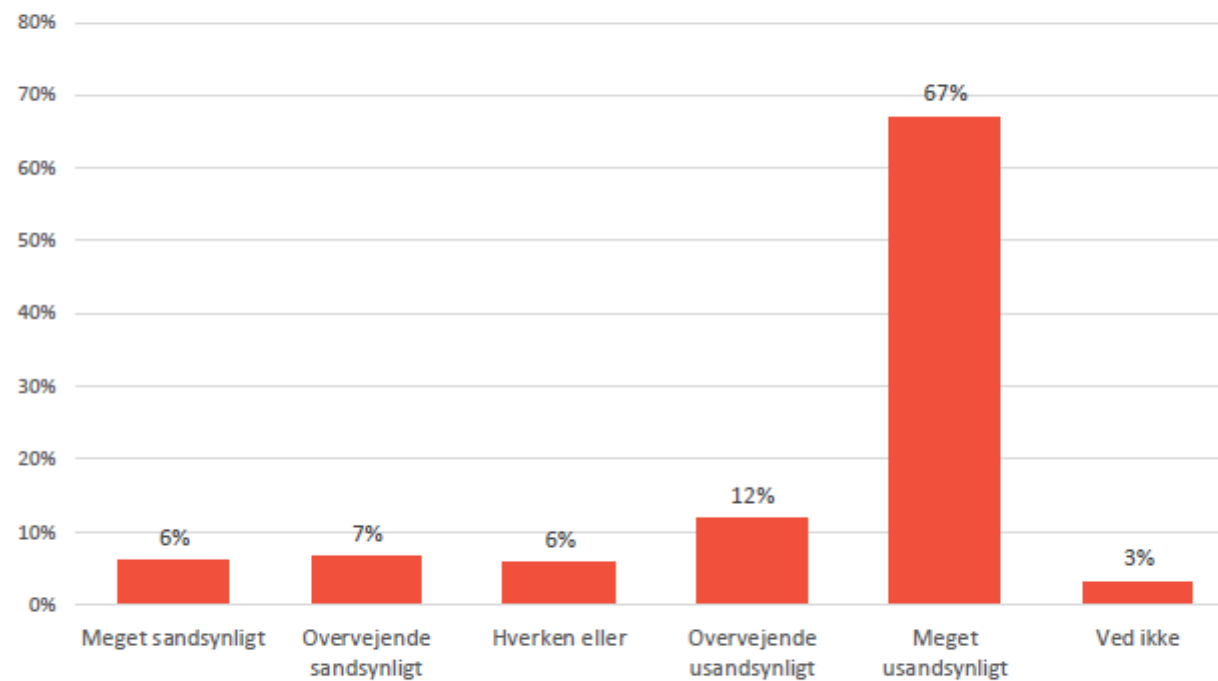
? *Hvor ofte anvender du din brændeovn i de kolde måneder?*

Skrotning af brændeovn

67%

Finder det meget usandsynligt, at de vil skille sig af med deres brændeovn inden for de næste fem år.

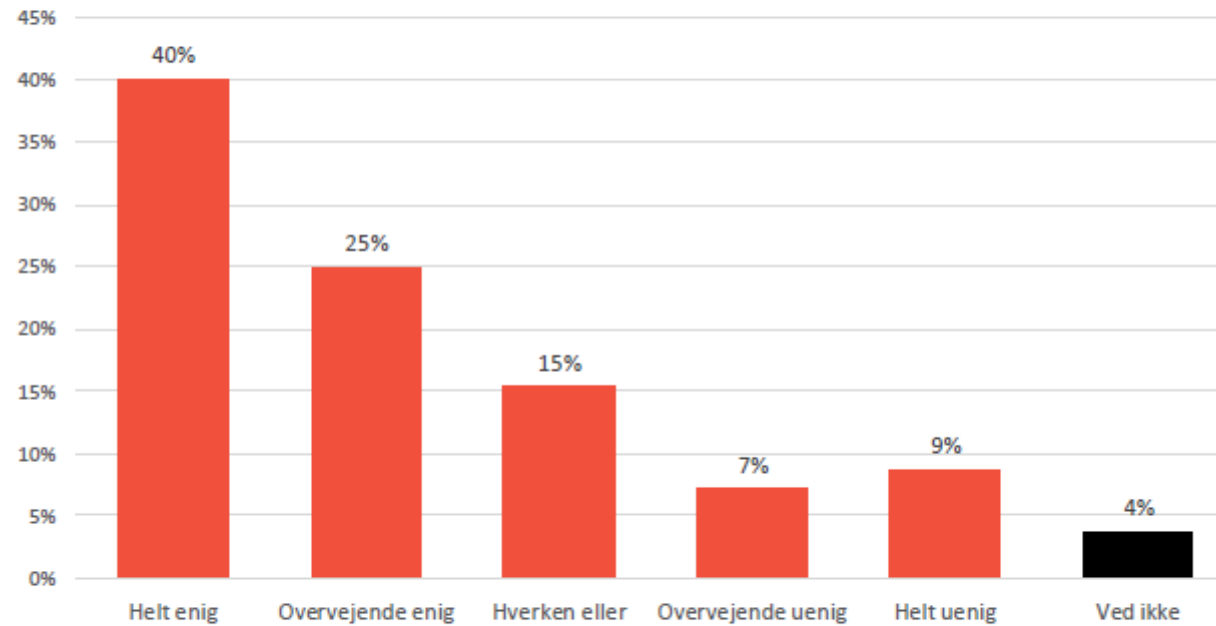
Hvor sandsynligt er det, at du skiller dig af med din brændeovn inden for de næste 5 år?

Vigtighed af partikelreduktion

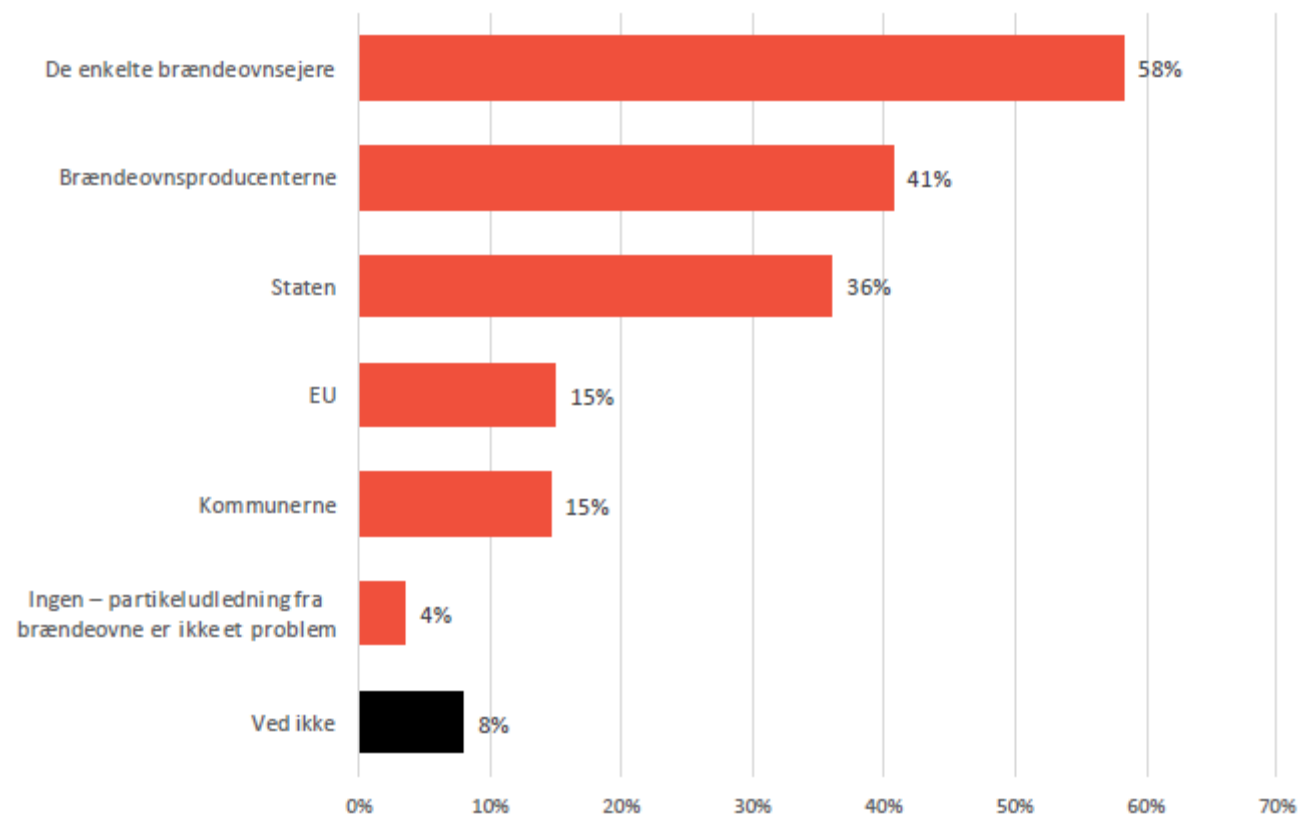
65%

Er enig eller overvejende enig i at det er vigtigt at reducere partikeludledning fra brændeovne i Danmark.

Brændeovne står for 34 pct. af den danske partikeludledning – og er en af de største kilder til luftforurening i Danmark: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: Det er vigtigt at få reduceret partikeludledningen fra brændeovne i Danmark?

Ansvar for reduktion af partikeludledning

? *Hvem af følgende, mener du, har størst ansvar for at nedbringe partikeludledningen fra brændeovne i Danmark? Du må vælge flere.*

Tidligere initiativer på brændeovnsområdet

2008

Brændeovnsbekendtgørelsen: Emissionskrav til partikeludledning (10 g/kg) via prøvningsattester

2015

1. Skrotningsordning: 2.000 kr. i præmie ved skrotning af brændeovne fra før 1990

2017

Brændeovnsbekendtgørelsen: Skærpede emissionskrav til partikeludledning (4 g/kg)

2019

2. Skrotningsordning: 2.000 kr. i præmie ved skrotning af ovne fra før 1995

2021

Ejerskifteordningen

2022

Ecodesign træder i kraft

2023

Kommunale forskrifter

4 gode råd

Brug kun den brændselstype, der er beregnet til din brændeovn

Tænd op i toppen af brændet

Brug kun rent og tørt træ

Sørg for rigeligt luft til ilden

Læs mere om god fyringsteknik
og brændselstyper på

fyrfornuftigt.dk

Vi anbefaler altid, at du installerer en røgalarm tæt på dit fyringsanlæg

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen
Brændefyringsportalen

*Løbende fyringskampagner
og Home parties*

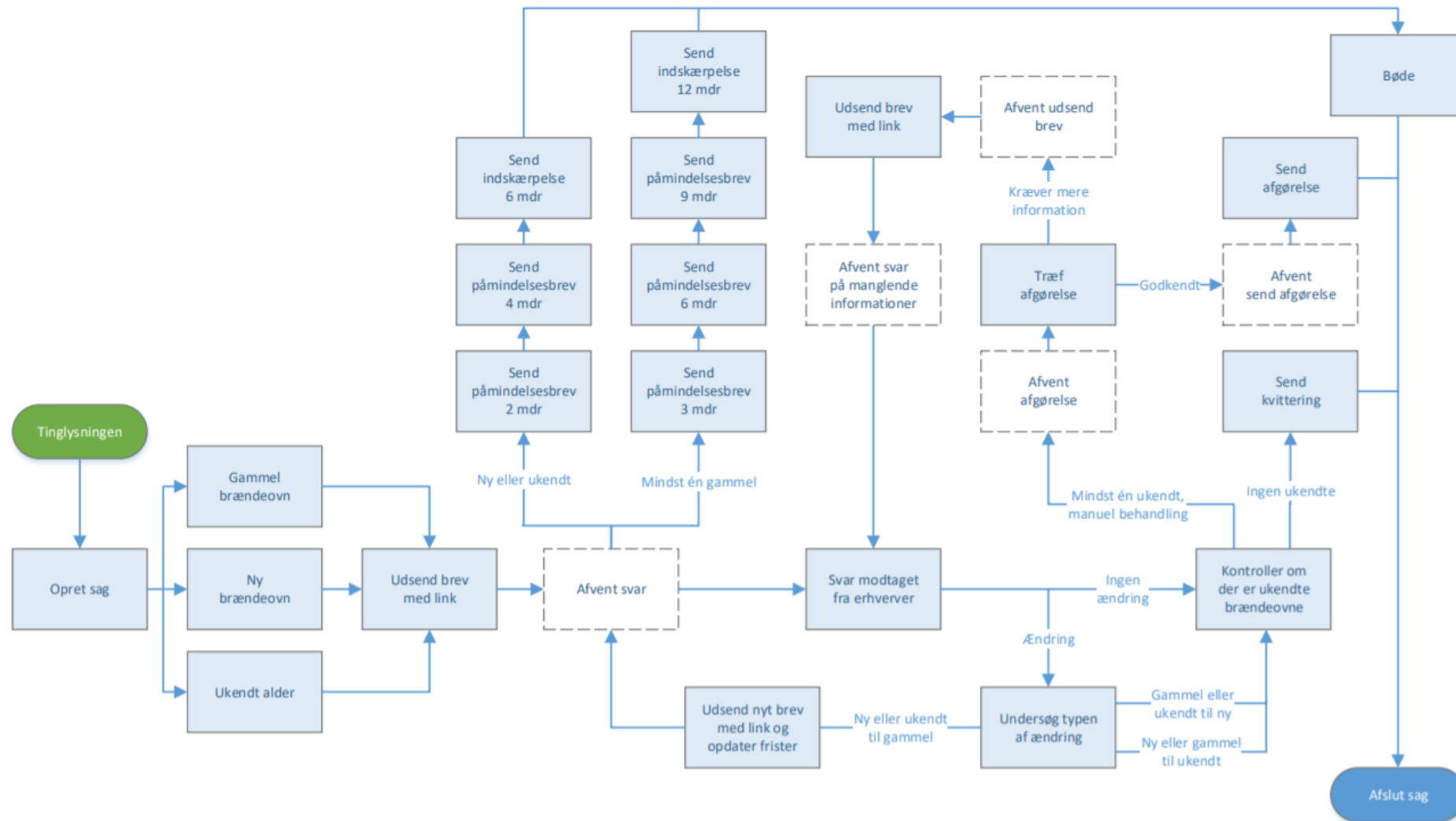
Hvad er ejerskifteordningen?

- **Formål:** At reducere partikelforurening fra gamle brændeovne.
- **Hvordan:** Når en bolig skifter ejer, skal brændeovne fra før **2003** enten:
  - ❖ Udskiftes med en ny model
  - ❖ Nedlægges
- **Hvem:** Alle boligkøbere skal i forbindelse med tinglysning af dere skøde tage stilling til brændeovnens alder.
- **Hvornår:** Fra 1. august 2021
- IT-system

Har du **købt bolig** med brændeovn fra før **1. januar 2003**? Så skal du enten **skifte eller skrotte!**

Ejerskifteordningen - den digitale løsning

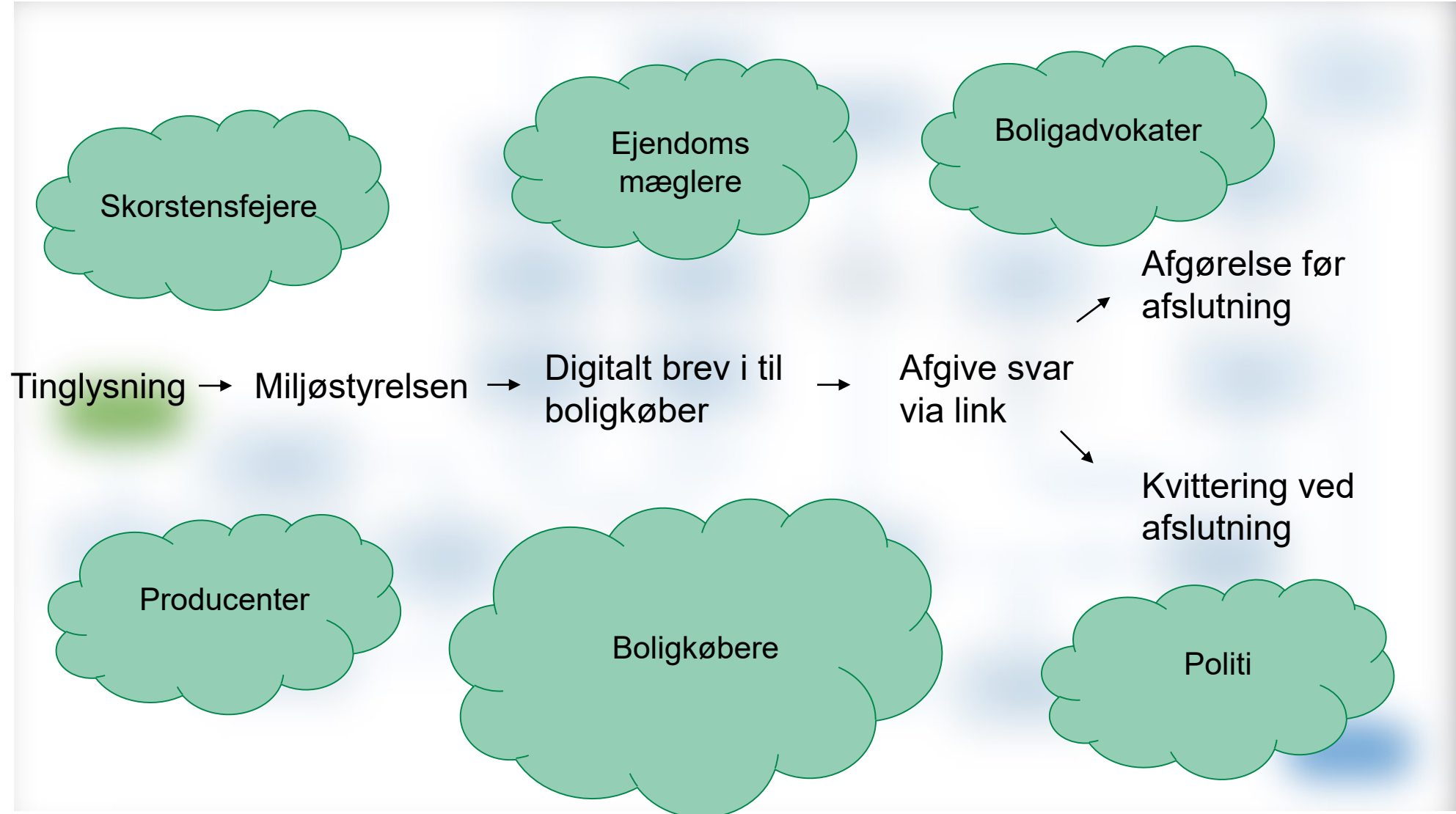
Ejerskifteordningen - den digitale løsning

Ejerskifteordningen - krav og tidsfrister

Kategori	Krav	Type	Tidsfrist
Ingen	-	-	-
Efter 2003	Dokumentation	Prøvningsattest Svanemærkning Erklæring Overensstemmelsesattest	6 måneder
Før 2003	Indberetning	Udskiftet Nedlagt	12 måneder
Ukendt	Dokumentation → manuel afgørelse	Erklæring fra skorstensfejer eller anden fagperson	6 måneder

Ejerskifteordningen - mange aktører

Ejerskifteordningen – virker det så?

**Ud af i alt 700.000
brændeovne i Danmark,
skønnes 260.000 af dem
at være produceret
før 2003.**

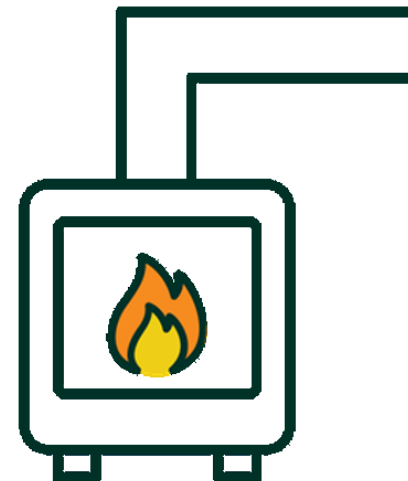
**Det forventes, 12.000
brændeovne ekstra vil
blive udskiftet det
første år med den nye
ordning.**

**Det forventes, med stor
usikkerhed, at der i alt
kommer 43.000 ekstra
udskiftninger som
følge af loven frem
mod 2027.**

Statistik siden 2021:

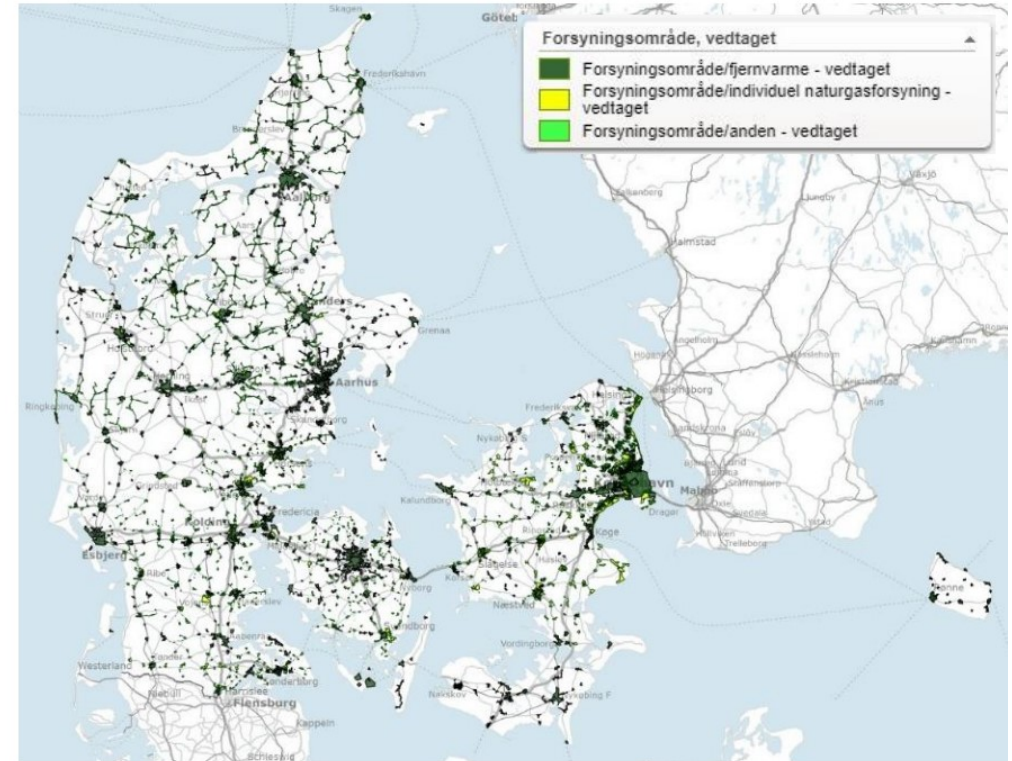
- I alt mere end 75.000 sager:
  - Udskiftet: 9.000 fyringsanlæg
  - Nedlagt: 9.000 fyringsanlæg
- Omkring 20.000 henvendelser (telefonisk/mail)

**Tjek din
brændeovn,
hvis du vil
sælge din bolig**

Kommunale forskrifter – forbud mod brændeovne

- **Efterspørgsel:** flere redskaber i værktøjskassen
- Kommuner kan forbyde brændeovne fra før **2008**
- **Formål:** mindske røggener i byer, forbedre luftkvaliteten i nærmiljøet og styrke folkesundheden.
- Op til de enkelte kommuner, om de vil gøre brug af reglerne
- Krav til forbuddet:
  - Udskifter eller nedlægger fra før 2008
  - Gælder områder med kollektiv varmforsyning (fjernvarme eller naturgas) i hele kommunen
  - Manglende overholdelse kan straffes med bøde
  - Visse undtagelser (antikke brændeovne, masseovne, pilleovne, mm)
- Omkring 55 % placeret i områder med offentligt varmforsyning (fjernvarme eller gas).

Figur 2.2 Geografisk fordeling af kollektive forsyningsområder.

Kilde: Jensen og Ellermann, 2021

Kommunale forskrifter – hvor mange?

- Mere simple ordning end ejerskifteordningen
- Muligheden trådte i kraft i 2023
- 5 (ud af 98) kommuner har indtil videre udnyttet muligheden
- Herunder nogle af landets største: København, Aarhus, Aalborg, Frederiksberg og Roskilde
- Forventet miljøeffekt:
  - Alle kommuner: reduktion på ca. 7.360 tons PM_{2,5} frem mod 2040
  - København, Aarhus, Aalborg, Odense og Frederiksberg: reduktion på ca. 1.050 tons PM_{2,5} frem mod 2040.

Fremtidige perspektiver

- Flere kommuner laver kommunale forskrifter om forbud
- Skærpe skæringsåret i ejerskifteordningen – eksempelvis fra 2003 til 2008
- Partikelfiltre på brændeovne:
  - Reduktion op mod 95 % af PM_{2.5}
  - Dispensation for reglerne
  - Godkendelsesordning

Spørgsmål...

Referencer

- Claus Nordstrøm, Thomas Ellermann, Jørgen Brandt, Jesper Christensen, Matthias Ketzel, Andreas Massling, Rossana Bossi, Lise Marie Frohn, Camilla Geels, Steen Solvang Jensen, Ole-Kenneth Nielsen, Morten Winther, Maria Bech Poulsen, Martin Bjært Sørensen, Mikael Skou Andersen og Torben Sigsgaard. 2024. Luftkvalitet 2023. Status for den nationale luftkvalitetsovervågning. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 157 s. - Videnskabelig rapport nr. xxx.
https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Foreloebige_udgaver_novana/Luftkvalitet_2023.pdf
- Jensen, S.S., Ellermann, T. 2021. Luftkvalitet i områder uden for kollektiv varmforsyning og betydning af regulering af ældre brændeovne. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 15 s. – Notat nr. 2021|57
<https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/57.pdf>
- Miljøstyrelsen, 2024 – Ejerskifteordningen: <https://braendefyringsportalen.dk/borger/ejerskifteordningen>
- Miljøstyrelsen, 2024 – Kommunale forskrifter: <https://braendefyringsportalen.dk/kommuner/faq-om-bekendtgørelse-om-kommunale-forskrifter-for-aeldre-fyringsanlaeg>